

**Cofnodion Cyfarfod o Bwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach
a gynhaliwyd yn Siambr y Cyngor, Neuadd Cyngor Ceredigion, Penmorfa,
Aberaeron ac o bell ar Ddydd Mercher, 22 Tachwedd 2023**

Presennol: Y Cynghorydd Caryl Roberts (Cadeirydd), Y Cynghorwyr Ceris Jones (Is-gadeirydd), Amanda Edwards, Elaine Evans, Eryl Evans, Keith Evans, Wyn Evans, Gwyn James, Sian Maehrlein, Ann Bowen Morgan, Mark Strong a Carl Worrall.

Hefyd yn bresennol: Y Cynghorwyr Ifan Davies, Raymond Evans, Rhodri Evans a Gareth Lloyd.

Aelodau Cabinet yn bresennol: Y Cynghorwyr Bryan Davies ac Alun Williams.

Swyddogion yn bresennol: Alun Williams, Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Polisi, Perfformiad a Diogelu'r Cyhoedd; Carwen Evans, Rheolwr Corfforaethol, Diogelu'r Cyhoedd; Heddwyn Evans, Rheolwr Iechyd yr Amgylchedd; Donna Pritchard, Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Porth Gofal; Nerys Lewis; Rheolwr Corfforaethol, Gwasanaethau Uniongyrchol; Helen Harries, Swyddog Cefnogi Prosiect; Wendy Cushley, Swyddog Datrysiadau Busnes; Audrey Somerton-Edwards, Swyddog Arweiniol Corfforaethol dros dro: Porth Cynnal a Chyfarwyddwr Statudol Gwasanaethau Cymdeithasol; Elizabeth Upcott, Rheolwr Corfforaethol, Diogelu; Lowri Edwards, Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democraidd; Dwynwen Jones, Swyddog Trosolwg a Chraffu a Neris Morgans, Swyddog Gwasanaethau Democraidd.

(10.00am- 12.06pm)

1 Croeso ac Ymddiheuriadau

- i. Ymddiheurodd y Cynghorwyr John Roberts a Matthew Vaux (Aelod Cabinet) am nad oeddent yn gallu bod yn bresennol yn y cyfarfod.
- ii. Ymddiheurodd y Cynghorydd Keith Evans am adael y cyfarfod yn gynnar oherwydd ymrwymadau eraill y Cyngor.
- iii. Estynnwyd dymuniadau gorau i'r Cynghorydd John Roberts yn dilyn salwch diweddar. Hefyd, estynnwyd cydymdeimlad i'r Cynghorydd John Roberts a'i deulu ar golli ei wyres.
- iv. Dymunwyd yn dda i'r Cynghorydd Wyn Evans ar ddathlu pen-blwydd arbennig yn ddiweddar.

2 Datgelu buddiant personol (gan gynnwys datganiadau chwipio) Atgoffir aelodau am eu cyfrifoldeb personol yn datgan unrhyw fudd personol a budd sydd yn rhagfarnu yn gysylltiedig â materion a gynhwysir yn yr agenda hwn yn unol â darpariaethau Deddf Llywodraeth Leol 2000, Cyfansoddiad y Cyngor a Chod Ymddygiad Aelodau. Yn ogystal, mae'n rhaid i Aelodau ddatgan unrhyw chwip plaid gwaharddedig a roddwyd ar Aelod yng nghyswllt y cyfarfod yn ôl Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011.

- i. Datganodd y Cynghorydd Wyn Evans fuddiant personol a buddiant sy'n rhagfarnu mewn perthynas ag eitem 3 a gadawodd y cyfarfod pan oedd y mater hwnnw'n cael ei drafod a buddiant personol mewn perthynas ag eitem 4.

- ii. Datganodd y Cynghorydd Eryl Evans fuddiant personol mewn perthynas ag eitem 3.
- iii. Datganodd y Cynghorydd Sian Maehrlein fuddiant personol mewn perthynas ag eitem 6.

Gweithdrefn

Cytunwyd y byddai eitem 8 yr agenda yn cael ei ystyried cyn eitem 6 yr agenda sydd i'w gweld ar y papurau agenda.

3 Cynllun Gwasanaeth Bwyd a Bwyd Anifeiliaid 2023-2024

Cyflwynodd y Cynghorydd Bryan Davies (Arweinydd y Cyngor ac Aelod Cabinet ar gyfer Gwasanaethau Democraataidd, Polisi, Perfformiad a Phobl a Threfniadaeth) yr adroddiad ar ran y Cynghorydd Matthew Vaux (Aelod y Cabinet ar gyfer Partneriaethau, Gwasanaethau Tai, Cyfreithiol a Llywodraethu a Diogelu'r Cyhoedd). Roedd rheolaethau rheoleiddiol ar gyfer bwyd a bwyd anifeiliaid yn hanfodol ar gyfer sicrhau diogelwch bwyd a dilysrwydd y gadwyn fwyd o'r fferm i'r fforc. Roedd yn bwysig bod rheolaethau rheoleiddiol yn cael eu cymhwyso'n gyson ar draws y DU gyfan er mwyn sicrhau nad oedd unrhyw fethiant mewn safonau yn y gadwyn fwyd a allai effeithio ar ddilysrwydd a hyder defnyddwyr yn y bwyd roeddent yn ei fwyta. Roedd dilysrwydd y gadwyn fwyd anifeiliaid yn hanfodol nid yn unig i les anifeiliaid, ond hefyd er mwyn osgoi unrhyw weddillion niweidiol mewn bwyd anifeiliaid a allai effeithio ar unrhyw anifail oedd yn mynd i mewn i'r gadwyn fwyd ddynol.

Roedd Asiantaeth Safonau Bwyd (ASB) yn cyhoeddi Codau Ymarfer oedd yn rheoleiddio sut oedd Awdurdodau Lleol yn darparu eu gwasanaethau bwyd a bwyd anifeiliaid. Roedd y rhain yn ei gwneud yn ofynnol i bob Awdurdod Lleol gael digon o adnoddau i archwilio busnesau bwyd a bwyd anifeiliaid yn rheolaidd yn ôl y risg i iechyd a achoswyd ganddynt. Roedd yn ofynnol i'r Awdurdod gynhyrchu Cynllun Gwasanaeth i ddangos sut y caiff y gofynion bwyd a bwyd anifeiliaid eu cyflawni a sut ddarparwyd adnoddau digonol bob blwyddyn. Roedd hyn yn cynnwys gofyniad i'r Cynllun Gwasanaeth fynd trwy'r broses ddemocraataidd.

Roedd y Cynllun Gwasanaeth yn rhoi amlinelliad o'r gofynion arolygu bwyd a bwyd anifeiliaid ar gyfer 2023/2024. Roedd y flwyddyn hon yn cynrychioli newid sylweddol i arolygiadau "deuol", lle roedd hylendid bwyd a safonau bwyd yn cael eu cyfuno mewn un arolygiad. Roedd Swyddogion Diogelu'r Cyhoedd wedi ymgymryd â hyfforddiant ac asesiad sylweddol i fod yn gymwys i gynnal yr arolygiadau deuol hyn yn unol â safonau Codau Ymarfer yr ASB. Canlyniad dymunol arolygiadau deuol yw ei fod yn lleihau'r baich arolygu ar fusnesau bwyd ac yn cynyddu effeithlonrwydd i'r Awdurdod o ran osgoi dau ymweliad ar wahân. Roedd adolygiad o adnoddau yn y Cynllun Gwasanaeth wedi canfod, gyda'r cyllid ychwanegol, y dylai'r gwasanaeth fod ag adnoddau digonol i gyflawni'r rhaglen bwyd a bwyd anifeiliaid y flwyddyn hon. Fodd bynnag, roedd hyn yn dibynnu ar allu Swyddogion Diogelu'r Cyhoedd i gyflawni eu dyraniad arolygu. Gallai galwadau eraill ar y gwasanaeth a salwch ac ati effeithio ar eu gallu i gwblhau'r rhaglen. Roedd yn ofynnol i'r swyddogion hyn weithio ar draws maes cyfan Diogelu'r

Cyhoedd, felly gallai unrhyw flaenoriaethau iechyd y cyhoedd oedd yn gwrthdaro gael effaith andwyol.

Rhoddodd Carwen Evans, Rheolwr Corfforaethol: Diogelu'r Cyhoedd drosolwg o'r Cynllun Gwasanaeth Bwyd a Bwyd Anifeiliaid a'r heriau presennol ac yn y dyfodol wrth ddarparu'r gwasanaeth statudol. Roedd gorfodi cyfraith bwyd yn swyddogaeth a rhannwyd ac fe'i cyflawnwyd gan swyddogion y timau Iechyd yr Amgylchedd a Safonau Masnach, a gydnabyddwyd ar y cyd o fewn yr Awdurdod fel "Diogelu'r Cyhoedd". Ymgwymerwyd ag ystod o swyddogaethau gan y Gwasanaeth Bwyd a Bwyd Anifeiliaid megis cofrestru safleoedd bwyd, gweithgareddau gorfodi ac ymchwilio i achosion a amheuir ac achosion a gadarnhawyd o glfeydau trosglwyddadwy.

Cyflwynwyd y wybodaeth ganlynol:

- Roedd y galw ar y gwasanaeth bwyd a bwyd anifeiliaid yn amrywio o flwyddyn i flwyddyn wrth i safleoedd agor a chau.
- Ar 31.08.2023, roedd 1210 o fusnesau bwyd cofrestredig yn bodoli yng Ngheredigion a chymeradwywyd 19 o safleoedd o dan Reoliad EC Rhif 853/2004 ac ar 01.04.2023, roedd 1380 o fusnesau bwyd anifeiliaid yn destun rheolaethau rheoleiddiol yng Ngheredigion.
- Cyfanswm nifer yr arolygiadau hylendid bwyd wedi'u rhaglennu o safleoedd risg uchel a dargedwyd i'w cynnal yn ystod 2023/24 oedd 252.
- Tua 80 o ailymweliadau â safleoedd nad ydynt yn cydymffurfio'n fras a 50 cais am ailarolygiad o dan y CSHB (arolygiadau heb eu rhaglennu).
- Dechreuodd 10-12 o fusnesau newydd fasnachu yng Ngheredigion bob mis. Rhaid i sefydliadau bwyd newydd a ddaeth i sylw'r Awdurdod Bwyd am y tro cyntaf fod yn destun arolygiad cychwynnol o safbwynt hylendid bwyd a safonau bwyd o fewn 28 diwrnod i gofrestru gyda'r Awdurdod. Ym mis Awst 2023, roedd ôl-groniad o 155 o safleoedd yn aros am arolygiad hylendid bwyd ac roedd 328 o safleoedd yn aros am arolygiad safonau bwyd. Roedd arbenigwr bwyd wedi'i gontractio i gefnogi'r gwaith hwn.
- Roedd 188 o safleoedd i fod i gael ymyriadau bwyd anifeiliaid yn 2023/24 a chafodd hyn ei ariannu gan yr ASB.

Esboniodd Carwen Evans fod adnoddau digonol i gyflawni'r swyddogaeth statudol ar gyfer 2023/24 ar yr amod nad oedd dim argyfyngau na gwaith ymchwilio mawr. O ran 2024/25, o ystyried y cynnydd sylweddol mewn arolygiadau sydd i fod i ddigwydd, efallai y bydd angen i'r gwasanaeth ofyn am gyllid ychwanegol i gontractwyr i gefnogi'r gwaith.

Cafodd yr aelodau gyfle i ofyn cwestiynau a gafodd eu hateb gan y Swyddogion a'r Cynghorydd Bryan Davies. Dyma'r prif bwyntiau a godwyd:

- Gan fod ffermwyr dan bwysau sylweddol, awgrymwyd y dylid cael mwy o gydweithio rhwng cyrff fel yr awdurdod lleol, DEFRA a'r Cynllun Gwarant Fferm Da Byw. Nodwyd nad oedd yr arolygiad gan yr awdurdod lleol (fel y corff gorfodi) mor helaeth ar gyfer ffermwyr a oedd yn aelodau o gynlluniau achrededig megis y Cynllun Gwarant Fferm Da Byw, gan eu bod eisoes yn destun gwiriadau.

- Adenillwyd costau'n llawn i'r awdurdod lleol pan gynhaliodd arolygiadau bwyd anifeiliaid fel rhan o'r rhaglen arolygu hylendid rhanbarthol.
- Os oedd gan yr awdurdod lleol brinder swyddogion i wneud y gwaith, roedd awdurdodau lleol cyfagos yn gallu rhoi cymorth, yn enwedig gyda bwyd anifeiliaid, ond nid oedd hyn wedi bod yn ofynnol eto.
- Roedd yn ofynnol i bob busnes a oedd yn paratoi ac yn gwerthu bwyd gofrestru gyda'r awdurdod lleol cyn gwneud hynny, fodd bynnag, nid oedd hyn bob amser yn wir.

Yn dilyn cwestiynau gan Aelodau'r Pwyllgor, cytunwyd i dderbyn yr adroddiad ac argymhell i'r Cabinet bod Cynllun Gwasanaeth Bwyd a Bwyd Anifeiliaid 2023-24 yn cael ei gymeradwyo.

4 Gwaharddiad ar werthu a chyflenwi rhai cynhyrchion plastig untro yng Nghymru yn dod yn gyfraith

Cyflwynodd y Cynghorydd Bryan Davies (Arweinydd y Cyngor ac Aelod Cabinet ar gyfer Gwasanaethau Democraataidd, Polisi, Perfformiad a Phobl a Threfniadaeth) yr adroddiad ar ran y Cynghorydd Matthew Vaux. Roedd y Ddeddf Diogelu'r Amgylchedd (Cynhyrchion Plastig Untro) (Cymru) 2023 ("y Ddeddf") yn cyflwyno Cam 1 o'r gwaharddiad ar fusnesau a sefydliadau yng Nghymru i werthu neu gyflenwi rhai cynhyrchion plastig untro i ddefnyddwyr, a daeth i rym ar 30.10.2023.

Roedd y Ddeddf yn ei gwneud yn drosedd i fusnesau a sefydliadau gyflenwi'r cynhyrchion canlynol:

- Platiau plastig untro
- Cytleri plastig untro – fel cyllyll, ffyrac a llwyau
- Trowyr plastig untro ar gyfer diodydd
- Cwpanau wedi'u gwneud o rai mathau o bolystyren
- Cynwysyddion cludfwyd wedi'u gwneud o rai mathau o bolystyren
- Ffyn plastig ar gyfer balwnau
- Ffyn cotwm plastig untro
- Gwellt yfed plastig untro – ar wahân i bobl sydd eu hangen i fwyta ac yfed yn ddiogel ac yn annibynnol

Roedd y gwaharddiad yn effeithio ar fanwerthwyr, gwerthwyr bwyd, siopau cludfwyd a'r diwydiant lletygarwch ac roedd yn berthnasol i gyflenwadau dros y cownter ac ar-lein. Fodd bynnag, roedd nifer o eithriadau, er enghraifft caniateir i fferyllfeydd barhau i ddarparu gwellt plastig mewn achosion lle'r oedd unigolion eu hangen i fwyta ac yfed yn ddiogel ac yn annibynnol. Roedd eithriadau eraill yn gweld ffyn cotwm â choesau plastig yn dal i gael eu defnyddio mewn lleoliadau gofal iechyd a chaniateir cyflenwi llwyau plastig gyda meddyginiaethau hylifol er mwyn mesur dos.

Bydd gwaharddiadau Cam 2 yn dod i rym erbyn Ebrill 2026. Bydd hyn yn effeithio ar y cyflenwad o fagiâu siopa plastig untro, caeadau polystyren ar gyfer diodydd a chynwysyddion bwyd a chynhyrchion wedi'u gwneud o fath o blastig a elwir yn blastig ocsoddiraddadwy.

Rhagwelwyd, fel yn achos cyflwyno'r tâl am fagiau siopa untro rai blynyddoedd yn ôl, y byddai'r gyfraith newydd yn ymwreiddio'n ddiraffferth, gyda chydymffurfiaeth lawn yn cael ei chyflawni.

Cafodd yr aelodau gyfle i ofyn cwestiynau a gafodd eu hateb gan y Swyddogion a'r Cynghorydd Bryan Davies. Dyma'r prif bwyntiau a godwyd:

- Roedd yr aelodau'n gefnogol i'r ddeddfwriaeth newydd o ystyried yr heriau amgylcheddol ac awgrymon nhw fod addysgu pobl i gael gwared â sbwriel yn gywir yn allweddol. Cydnabuwyd y byddai'r ddeddfwriaeth o bosibl yn arwain at ganlyniadau anfwriadol fel sy'n digwydd yn aml.
- Roedd busnesau'n ymwybodol o'r ddeddfwriaeth newydd cyn iddi ddod i rym ac o'r trafodaethau gyda 200-250 o fusnesau hyd yma, nid oedd dim problemau wedi'u nodi. O safbwynt gorfodi, roedd pwyslais yn gyntaf ar addysgu busnesau yn hytrach nag ar gamau cyfreithiol.
- Cydnabuwyd bod elfen o gost i fusnesau yn sgil cyflwyno'r gwaharddiad, fodd bynnag, roedd llawer o fusnesau wedi mabwysiadu'r dull o weithredu cyn iddo ddod yn gyfraith. Pe bai gan fusnesau blastigau untro gormodol, eu cyfrifoldeb nhw oedd cysylltu â chyflenwyr am ad-daliad neu gael gwared â nhw'n gywir.
- Codwyd pryderon pe bai'r un dull o weithredu o ran y gwaharddiad ar blastig untro yn cael ei gymhwyso i amaethyddiaeth, y byddai'n achosi anawsterau i ffermwyr. Nodwyd ei bod yn ofynnol i ffermwyr ailgylchu plastig a rhoi tystiolaeth o hyn, fodd bynnag, nid oedd busnesau fel gwerthwyr bwyd yn gallu olrhain ble roedd plastig yn cael ei waredu ar ôl ei roi i gwsmer.
- Tynnwyd sylw at y ffaith bod y Cyngor, mewn cyfarfod o'r Cyngor Llawn ar 22.02.2018, wedi cefnogi'n unfrydol gynnig i leihau'r defnydd o blastig ac i gefnogi mentrau lleihau plastig yng Ngheredigion ac i gefnogi hyn, creŵp Grŵp Gorchwyl a Gorffen Aelodau.

Yn dilyn cwestiynau gan Aelodau'r Pwyllgor, cytunwyd i nodi cynnwys yr adroddiad.

5 Cynnig i weithredu gwaharddiad ar roi anifeiliaid byw fel gwobrau ar eiddo Cyngor Sir Ceredigion

Cyflwynodd y Cynghorydd Bryan Davies (Arweinydd y Cyngor ac Aelod Cabinet ar gyfer Gwasanaethau Democraataidd, Polisi, Perfformiad a Phobl a Threfniadaeth) yr adroddiad ar ran y Cynghorydd Matthew Vaux. O fewn Cyngor Sir Ceredigion, roedd diogelu a chymeradwyo safonau uchel o les anifeiliaid, yn bennaf fel rhan o gefnogi'r diwydiant ffermio, ac i gefnogi'r rhai sy'n mwynhau cadw anifeiliaid fel anifeiliaid anwes. Roedd yr awdurdod felly yn cefnogi ymgyrch yr RSPCA ar "roi anifeiliaid anwes fel gwobrau" drwy gynnig gweithredu gwaharddiad ar roi anifeiliaid byw ar eiddo Cyngor Sir Ceredigion. Ers dechrau ymgyrch yr RSPCA, roedd 13 o awdurdodau lleol Cymru wedi cefnogi'r ymgyrch.

Hyd y gŵyr Cyngor Sir Ceredigion, nid oedd yr un digwyddiad a gynhaliwyd ar dir y Cyngor yn cynnig Anifeiliaid Anwes fel Gwobrau ar hyn o bryd. Cynhaliwyd ffeiriau yn ystod yr Hydref yn Aberteifi, Aberaeron ac

Aberystwyth, fodd bynnag, deallwyd nad oedd pysgod aur yn cael eu rhoi fel gwobrau gan y gweithredwyr hyn.

Cafodd yr aelodau gyfle i ofyn cwestiynau a gafodd eu hateb gan y Swyddogion a'r Cynghorydd Bryan Davies. Dyma'r prif bwyntiau a godwyd:

- Eglurwyd mai pwrpas y cynnig oedd gweithredu gwaharddiad ar roi anifeiliaid byw fel gwobrau megis mewn rafflau neu ffeiriau lle nad oedd person wedi paratoi'n ddigonol ar gyfer yr anifail, yn hytrach na gwneud cynnig am anifail byw mewn arwerthiant.
- Amlygwyd bod Covid-19 wedi effeithio ar les anifeiliaid gan fod y nifer uchaf erioed o bobl wedi prynu cŵn bach, ond yn ddiweddarach, yn methu â gofalu amdanynt. Ffocws y cynnig oedd gwella a diogelu lles anifeiliaid.

Yn dilyn cwestiynau gan Aelodau'r Pwyllgor, cytunwyd i argymhell i'r Cyngor wahardd yn llwyr roi anifeiliaid byw fel gwobrau, ar unrhyw ffurf, ar dir y Cyngor.

6 Cyflwyno i'r Pwyllgor ganfyddiadau'r adolygiad ynglŷn â thrawsnewid Gwasanaethau Dydd (Pobl Hyn, Anableddau Dysgu, Anawsterau Dysgu Dwys a Lluosog, ac Awtistiaeth) a Darpariaeth Seibiant (Gydol Oes) Ceredigion

Eglurodd y Cynghorydd Alun Williams (Aelod y Cabinet ar gyfer Gydol Oes a Llesiant) mai pwrpas yr adroddiad oedd i graffu ar ganfyddiadau'r gwaith ymgysylltu â'r cyhoedd a'r Cynllun Gweithredu oedd wedi'i ddatblygu, gan wneud argymhellion i'r Cabinet. Ar 06.12.2022, cymeradwyodd y Cabinet y dylai'r Gwasanaeth fwrw ymlaen i gynnal ymarfer ymgysylltu ac ymgynghori ehangach yn 2023 gan ganolbwyntio ar ail-lunio'r cyfleoedd o ran y gwasanaethau dydd a'r ddarpariaeth seibiant. Wrth ymgysylltu ac ymgynghori, rhoddwyd ystyriaeth fanwl i brif egwyddorion y Strategaeth Llesiant Gydol Oes ochr yn ochr â'r Strategaethau Cenedlaethol a Rhanbarthol oedd yn gysylltiedig ag Anableddau Dysgu, Plant sy'n Derbyn Gofal a chyfleoedd o ran seibiant ar sail gydol oes.

Bu i'r adolygiad ganolbwyntio ar y meysydd allweddol canlynol:-

- Cyfleoedd o ran gwasanaethau dydd i oedolion hŷn gan gynnwys y rheiny sy'n byw gyda diagnosis o ddementia
- Cyfleoedd o ran gwasanaethau dydd i unigolion sy'n byw ag anableddau dysgu, awtistiaeth ac anawsterau dysgu dwys a lluosog
- Llwybrau pontio gydol oes ar gyfer y rheiny sy'n byw ag anableddau dysgu / awtistiaeth
- Darpariaeth seibiant (dydd a phreswyl) gydol oes

Cafodd ymarfer ymgysylltu ac ymgynghori eang ei gynnal rhwng mis Mawrth a mis Awst 2023. Gwnaed y gwaith hwn gan gwmni annibynnol (Practice Solutions Limited) ac ariannwyd y gwaith drwy'r Gronfa Integreiddio Rhanbarthol. Bu ystod eang o randdeiliaid yn rhan o'r gwaith, gan gynnwys pobl oedd yn derbyn gofal seibiant a chyfleoedd dydd, teuluoedd a gofalwyr, sefydliadau darparu gwasanaethau, gweithwyr y cyngor oedd yn gweithio mewn canolfannau gofal cymdeithasol a chyfleoedd dydd, gweithwyr ieuchyd,

pobl ag anableddau dysgu, pobl â dementia, plant a phobl ifanc a phobl oedd ag anghenion cymhleth. Dosbarthwyd arolwg i'r rhai oedd yn defnyddio gwasanaethau, eu teuluoedd, gofalwyr di-dâl eraill, staff y Cyngor a staff yn y sefydliadau oedd yn bartneriaid i'r Cyngor.

Paratowyd arolwg ar gyfer y cyhoedd a oedd ar gael ar wefan y Cyngor ac yn ystod y cyfnod ymgysylltu, cafwyd 205 o ymatebion. Ochr yn ochr â hynny, fe wnaeth Practice Solutions ymgysylltu â 206 o bobl wyneb yn wyneb ac ar-lein. Cymerodd cyfanswm o 411 o bobl ran yn yr adolygiad. Ar ôl cwblhau'r ymarferion ymgysylltu a'r ymarferion pen desg, dadansoddwyd y data a nodwyd y canfyddiadau. O'r canfyddiadau allweddol hyn datblygwyd nifer o argymhellion, er mwyn i'r Cyngor eu hystyried. Darparwyd trosolwg o'r canfyddiadau allweddol, yr argymhellion a'r camau nesaf fel y nodwyd yn yr adroddiad.

Cafodd yr aelodau gyfle i ofyn cwestiynau a gafodd eu hateb gan y Swyddogion a'r Cynghorydd Alun Williams. Dyma'r prif bwyntiau a godwyd:

- Nodwyd na fyddai'n bosibl parhau i ddarparu gwasanaethau fel y gwnaethant dros yr 20 mlynedd diwethaf o ystyried y cynnydd mewn galw a chymhlethdod. Roedd adolygiad system gyfan o sut roedd gwasanaethau'n cael eu darparu, ac roedd yr holl gyfleoedd ac asedau'n cael eu hystyried er mwyn sicrhau'r budd mwyaf i gymunedau lleol a byddai cynllun cadarn yn cael ei roi ar waith. Roedd llawer o awdurdodau lleol eraill wedi cwblhau taith debyg neu ar daith debyg, ac felly byddent yn gallu dysgu gan eraill.
- Roedd staff sy'n gweithio yn y Canolfannau yn cael eu hystyried yn hanfodol a byddent yn ganolog i symud y rhaglen waith yn ei blaen. Byddai staff yn parhau mewn rolau tebyg tra byddai eraill yn cael hyfforddiant pellach a fyddai'n eu galluogi i ddarparu ystod ehangach o wasanaethau.
- Cydnabuwyd y gallai newid fod yn anodd i ddefnyddwyr y gwasanaeth, gofalwyr a staff ac felly roedd ymgysylltu ac ymgynghori'n barhaus yn allweddol.
- Roedd yr aelodau'n gwerthfawrogi lefel y manylder yn yr adroddiad a phwysigrwyd y gwasanaeth i gymunedau lleol. Awgrymwyd Gweithdy Aelodau yn un o'r canolfannau gwasanaeth lle gallent o bosibl gwrdd â defnyddwyr y gwasanaeth/staff. Teimlai'r aelodau y byddai hyn yn eu galluogi i gael gwell dealltwriaeth o wasanaethau seibiant a gwasanaethau dydd.
- Cydnabuwyd ei bod yn anodd ymgysylltu â'r cyhoedd mewn ymgynghoriadau, fodd bynnag, o'r 411 o ymatebion, cafwyd ymatebion trylwyr o ansawdd uchel.
- Teimlai'r aelodau ei bod yn drueni nad oedd Awel Deg yn Llandysul yn cael ei defnyddio ar hyn o bryd.

Yn dilyn cwestiynau gan Aelodau'r Pwyllgor, cytunwyd i nodi'r adroddiad ac argymhell i'r Cabinet:

1. Bod gweithdy yn cael ei drefnu yn gynnar yn 2024 ar gyfer Aelodau'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach:

- Fel rhan o'r gweithdy hwn, bydd cyflwyniad yn cael ei roi i'r Aelodau am leoliadau'r Canolfannau a'r gwasanaethau a gynigir ar hyn o bryd.
- Y gobaith yw y bydd modd cynnal y Gweithdy yn un o Ganolfannau'r Awdurdod.

2. Bod y Cabinet yn cytuno i fwrw ymlaen â'r gwaith o ail-lunio'r gwasanaethau dydd a'r ddarpariaeth seibiant yn unol â'r Strategaeth Gydol Oes a Llesiant a'r ffactorau cenedlaethol sy'n sbarduno newid.

Diolchodd y Cynghorydd Alun Williams a'r Cadeirydd i'r Swyddogion a fu'n ymwneud â'r gwaith.

7 Cynllun Gweithredu wedi'i ddiweddarau gan Arolygiaeth Gofal Cymru ar ol 6 mis AGC

Rhodddwyd ystyriaeth i Gynllun Gweithredu Diweddaedig AGC y gofynnodd Aelodau'r Pwyllgor amdano 6 mis ar ôl yr arolygiad.

Eglurodd Audrey Somerton-Edwards, Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Porth Cynnal a Chyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol Dros Dro ei bod yn fodlon ar y cynnydd ac er bod rhai meysydd yn arafach nag eraill, roedd hyn oherwydd yr heriau recriwtio. Yn dilyn penodi Swyddog Sicrhau Ansawdd, roedd cynnydd wedi'i wneud yn y meysydd hyn hefyd a byddai'r holl gamau gweithredu wedi'u cwblhau erbyn 31.03.2024. Roedd AGC yn fodlon ar y cynnydd hefyd ac yn gwerthfawrogi'r ddeialog gyda'r awdurdod lleol.

Eglurodd y Cadeirydd fod Swyddogion wedi dweud y byddai fformat a gosodiad y Cynllun Gweithredu yn haws ei ddefnyddio pan fyddai'n cael ei gyflwyno eto ymhen 6 mis arall.

Dywedodd y Cynghorydd Alun Williams ei fod yn fodlon ar yr arolygiad, ond fel bob amser, roedd yna feysydd i'w gwella a nodwyd gan Swyddogion. Yn dilyn yr arolygiad, roedd Cynllun Gweithredu wedi'i ddatblygu yn canolbwyntio ar y gwelliannau sydd eu hangen.

Yn dilyn trafodaeth, cytunodd Aelodau'r Pwyllgor i nodi cynnwys yr adroddiad.

8 Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol 2022.2023

Cyflwynodd y Cynghorydd Alun Williams Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol ar gyfer 2022/2023. Roedd Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol yn cael ei ddiffinio yn Rhan 8 o Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 o dan y "Cod Ymarfer ar Swyddogaeth y Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol". Nod yr Adroddiad Blynyddol oedd i greu darlun cyflawn o Adran Gwasanaethau Cymdeithasol Ceredigion, gan roi adborth amserol ar gyfer prosesau cynllunio a chyllido.

Nodwyd bod cyfnod o newid wedi bod o ran Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol, a bu Audrey Somerton-Edwards, Swyddog

Arweiniol Corfforaethol: Porth Cynnal a Chyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol Dros Dro yn allweddol yn ystod y cyfnod hwn ac o ran cynhyrchu'r adroddiad.

Eglurodd Audrey Somerton-Edwards, yn dilyn newid yn y ddeddfwriaeth ynghylch cynhyrchu Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr Statudol y Gwasanaethau Cymdeithasol, y byddai'n ddogfen fwy cryno wrth symud ymlaen.

Yn dilyn trafodaeth, cytunodd Aelodau'r Pwyllgor i nodi cynnwys yr adroddiad.

9 Adroddiad Rheoli Perfformiad y Gwasanaeth Adolygu Annibynnol Chwarter 1 2023-2024

Cyflwynodd y Cynghorydd Alun Williams adroddiad y Gwasanaeth Adolygu Annibynnol Chwarter 1 2023/2024. Caiff adroddiadau chwarterol eu rhoi gerbron y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach fel rhan o'r ystyriaeth barhaus o'r pwnc i sicrhau bod yr Awdurdod Lleol yn cyflawni ei ddyletswyddau fel y Rhiant Corfforaethol. Roedd yr adroddiad hwn yn cynnwys y safonau a'r targedau cenedlaethol a lleol a ddefnyddiwyd i fesur y canlyniadau ar gyfer plant oedd yn derbyn gofal a phlant oedd wedi gadael gofal adeg eu cyfarfod adolygu, ac roedd yn cynnwys Dangosyddion Perfformiad Llywodraeth Cymru.

Ar sail y wybodaeth oedd ar gael a'r hyn a fynegwyd yn ystod y cyfarfod adolygu, daw'r Swyddog Adolygu Annibynnol i farn broffesiynol ynghylch effeithiolrwydd cynllun gofal y plentyn/person ifanc o ran bodloni ei anghenion, a gall argymhell newidiadau i'r cynllun gofal. Yn ystod y cyfarfod adolygu, roedd y Swyddog Adolygu Annibynnol yn ystyried a oedd angen cymorth ar y plentyn/person ifanc i adnabod pobl eraill berthnasol i gael Cyngor cyfreithiol/cymryd camau ar ei ran. Roedd y Swyddog Adolygu Annibynnol o'r farn bod angen cymryd y cam hwn ar gyfer 2 plentyn yn ystod y cyfnod hwn. Yn ogystal, roedd y Swyddog Adolygu Annibynnol yn ystyried a oedd unrhyw dramgwydd yn erbyn hawliau dynol y plentyn/person ifanc ac, os oedd yn, gallai gyfeirio'r achos i CAFCASS Cymru. Ni chododd yr angen i wneud hynny mewn unrhyw gyfarfod adolygu yn ystod y cyfnod hwn. Roedd yr adroddiadau hyn yn cael eu hystyried o fewn Cyfarfodydd Sicrhau Ansawdd Plant oedd yn Derbyn Gofal Amlasiantaethol oedd yn cwrdd bob chwarter; roedd y cyfarfodydd hyn yn gyfle i nodi a gweithredu ar berfformiad a materion eraill oedd yn ymwneud â'r maes gwaith hwn. Roedd yr adroddiadau hyn hefyd yn cael eu cylchredeg a'u hadolygu gan Grŵp Rhianta Corfforaethol yr Awdurdod Lleol, a chynhaliwyd y cyfarfodydd hyn bob chwarter. Aeth y Cynghorydd Alun Williams ymlaen i gyflwyno Crynodeb o'r Pwyntiau Allweddol a nodwyd ar dudalen 2 yr adroddiadau.

Yn dilyn trafodaeth, cytunodd Aelodau'r Pwyllgor i nodi cynnwys yr adroddiad a'r lefelau o weithgarwch o fewn yr Awdurdod Lleol.

10 Cofnodion 12.9.23 Cyfarfod y Gweithgor Craffu ar y cyd, Cydbwyllgor Canolbarth Cymru ar gyfer Iechyd a Gofal

Rhodddwyd ystyriaeth i gofnodion y Cyd-weithgor Craffu o gyfarfod Cydbwyllgor Iechyd a Gofal Canolbarth Cymru a gynhaliwyd ar 12.09.2023. Nodwyd y bydd Cyd-bwyllgor Canolbarth Cymru yn cyfarfod ddwywaith y flwyddyn yn y dyfodol.

Yn dilyn trafodaeth, cytunodd Aelodau'r Pwyllgor i nodi'r cofnodion a'r trefniadau newydd.

11 Ystyried Rhaglen Waith y Pwyllgor 2023.2024

Cytunwyd nodi cynnwys y Flaen Raglen Waith a gyflwynwyd, yn ddibynnol ar gynnwys y canlynol:

- Gweithdy ar Fenter Gwasanaethau Seibiant a Gwasanaethau Dydd Ceredigion
- Cytunodd yr Aelodau i estyn gwahoddiad i Barcud a Thai Wales and West (Mawrth 2024)
- Eitem ar ddarparu gwasanaethau cymorth iechyd meddwl yn y sir

12 Ystyried cofnodion y cyfarfod blaenorol ar y 18.9.2023 ac unrhyw faterion sy'n codi o'r cofnodion

Cytunwyd i gadarnhau cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 18.09.2023.

Materion sy'n codi: Dim.

Cadarnhawyd yng Nghyfarfod y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach a gynhaliwyd ar 8 Chwefror 2024

Cadeirydd: _____

Dyddiad: _____